

Straža v viharju

Izhaja vsak četrtek • Posamezna številka Din 1.50 • Polletna naročnina Din 15.—
Celoletna naročnina Din 30.— • Čekovni račun: „Straža v viharju“, Ljubljana, št. 16.790

Izdaja: Konzorcij „Straže v viharju“ (A. Tepež) • Urejuje: M. Poštuvan
Uredništvo in uprava: Ljubljana, Miklošičeva 5 • Tisk Jugoslovanske tiskarne (K. Čuč)

Ljubljana, 1. okt. 1936

Leto III — Številka 1

„Mi-ha-el“ — kdo kakor Bog!

„Nastala je vojska v nebesih: Mihael in njegovi angeli so se vojskovali zoper zmaja; tudi zmaj se je vojskoval in njegovi angeli, a niso zmogli in tudi ni bilo v nebesih več mesta zanje. In pahnjen je bil veliki zmaj, stara kača, ki se imenuje hudič in satan, ki zapeljuje svet...“ (Razodetje 12, 7).

Ta vojska se nadaljuje v človeški zgodovini. Današnji klic: „Brez Boga, proti Bogu“ je odmev klika „velikega zreja, stare kače, ki se imenuje hudič in satan, ki zapeljuje svet...“

Verujemo v svet duhov, v nadnaravni svet in zavestno, s ponosom in z vso stoddotno odločnostjo zavračamo surovi, naduti materializem, kakor se danes speš javlja v obliki komunizma in kapitalizma, ki sta oba dvignila na oltar tvar in gmoto in nasilje. V tem silnem boju, ki ga vodijo podtalne sile materializma proti duhovni svobodi otrok božjih, smo izbrali mi stražarji sv. Mihaela za zastavonošo in prosimo: Ti vodnik nebeške vojne, satana in druge hudobne duhove v pekel pahni!

Naše geslo je: „MI-HA-EL“: Kdo kakor Bog!

Od Bruslja do Ženeve

Kot je »Straža« obširno poročala, se je vršil v dneh od 29. do 31. dec. 1934 v Bruslju »svetovni kongres dijaštva proti vojni in fašizmu«. Iz stenografskih zapiskov kongresa je razvidno, da je potekel kongres v komunističnem smislu, kot smo ga v 11. št. »Straže« I. pravilno označili. Letošnji kongres v Ženevi od 31. avg. do 7. sept. je bil po izjavah merodajnih organizatorjev namenjen nadaljevanju bruseljskega, le da se je iz »dijaškega« spreminil v »mladinskega«. Kot ostale katoliške mladinske organizacije sveta, med njimi katoliška dijaška internacionala — Pax Romana, je tudi Slovenska dijaška zveza zavzela do kongresa odklonilno stališče, ki je bilo izraženo v znani izjavi v »Slovincu«. Zato danes objavljamo le izjavo oz. poziv škofa Ženeve, Friebourga in Laussane, Bessona, v katerem je najjasnejše izraženo in utemeljeno katoliško odklonilno stališče do kongresa. Poziv se glasi:

„Katoliške mladinske organizacije moje škofije so me vprašale, ali naj se udeležim svetovnega mladinskega kongresa za mir, kateri naj bi se vršil konec avgusta v Ženevi. Odgovoril sem jim z ne in to iz sledečih razlogov:

Tudi jaz želim, najmanj tako kot kdorkoli, da bi se vzpostavil na svetu resničen mir. Vsi moji govori in dejanja od prvega dne mojega episkopata so zadosten dokaz za to za vsakogar, ki je dobre volje. Pozdravljam s simpatijo, kot sem to v preteklosti in bom tudi še nadalje, stremljenja za pospeševanje miru. Nočem doiniti, da imajo organizatorji kongresa dober namen in da mnogo pričakujejo od svoje zamisli. Toda ne gre se za namene, ampak za dejstva; dejstvo pa je:

1. da ženevski kongres kakor tudi cela vrsta sličnih prireditev po mojem prepričanju ne bo rodil nobenega praktičnega rezultata za okrepitev miru;

2. da bo ženevski kongres, kakor tudi vrsta sličnih drugih zborovanj, imel gotove rezultate za okrepitev tiste politične in svetovnonazorne ideologije, proti kateri sem se jaz dolžan v pesti kot nasprotnik vsake dvoumnosti z najskrajnejšo energijo boriti.

Marius Besson,
škof Lozane, Ženeve, Friebourga.

Narodi vstajajo:

Svet terja tudi naš delež

Doma nevarna miselna zmeda, skrb vzbujajoči upad slovenske zavesti, z vsakim dnem manjša odpornost in samozavest, naraščajoče obubožanje našega ljudstva, protikrščanska obsedenost jugoamazonjskega despotizma. V ta razkroj vsega ljudskega in v to tlačenje vsega krščanskega pa od despotov neoviran, na takratne razmere preračunan kanalski vpad moskovskega judeoboljševizma.

Zunaj v svetu pa začetek mogočnih plazov spontanelega odpora narodov proti stoletnemu roparju Evrope, tisočletnemu potomcu Kristusovih rabljev, strganemu srednjeveškemu krošnjarju, elegantnemu novoveškemu bankirju, stvaritelju dveh najgroznejših modernih ljudskih jarmov — akcijskega in sovjetsko-oligarhičnega monopolnega velekapitalizma, proti amazonu - boljševiku — Judi.

Tiste dni je zapela »Straža v viharju« svoj prvi bojni klic slovenskemu ljudstvu.

Od takrat se je doma že marsikaj zabraňilo.

V svetu so že odprte skoraj vse oči. Marsikje so se možje že vrnili z okopov in zasadili lopate za novo rast svojega naroda. Na prostranem iberskem polotoku v svitu ognjenih zubljev z božjih hiš, v katere je hudič pognal bakljo kot zadnji spomin na svoj prokleti čas, in v krvi, ki jo je brezimni Juda hotel v potokih za odškodnino, ker je več sesati iz sužnjev ne bo mogel kot njega dni, — ljudstva kot zid iz betona opirajo svoja iz-

mučena telesa, da enkrat za vselej odrešijo svojo zemljo učlovečenega satana.

Skoraj je bilo videti, da se narodi iz razkroja, ki jim ga je v stoletjih pripravilo in izvršilo judovstvo, ne bodo več dvignili. Razkroj, ki je uspel le zato, ker naravna še več ali manj neizkvarjena ljudstva niso slutila usodnih strupov, ki jih je po svetu raztepeni Juda spretno brizgal v narodno kri, — je zajel npravnost, kulturo in že domala vso duhovno zdravje evropskih narodov.

A še ob pravem času so se prebudile elementarne ljudske sile in se z nadčloveško močjo dvignile v odločilni boj za obstanek narodov. Do nepojmljivosti z vira, zlobna, stoletja vladajoča židovska kasta prvič v zgodovini svojih načrtnih roparskih podvigov doživlja poraz. Na vrsto pride Francija, za njo ali še pred njo Belgija; ne uide kljub blaznemu oboroževanju mogočni ljudski sodbi izhodišče in centrala sodobnega judaizma — boljševiška Rusija.

V svetu veje vihar, mogočen kot še nikdar. Kot prah dviga in odnaša židovsko pajčevino, ki je prepregla vso zemeljsko kroglo. Znamenja so, ki kažejo, da se vihar ne bo umiril, dokler bo še kaj plev v klasju narodov.

Kristjani bi marsikje težko trdili, da so sproženi plazovi uspeh njih čuječnosti. Toda Bog nima med orodjem svojih rok samo kristjanov. On drži v svojih rokah — svet. In, če je mnogokje zjavelo krščansko orodje,

je Bog poklical druge. Pa čeprav zaradi tega vihar izruje ali poruši s slabim tudi kaj zdravega — in v tem je nevarna posledica zakašnele budnosti kristjanov —, je vendar dobro, da usoda sveta ni odvisna le od trenutne večje ali manjše budnosti kristjanov. Že oni iz neposrednega kroga Učenikovega so v odločilnem trenutku Njegovega trpljenja po dvakratnem opominu iz Njegovih ust v tretje zadremali...

Tudi sodobni katoličani smo bili dvakrat poklicani po Njegovem Namestniku, da aktivno posežemo v tok javnega življenja. In smo tudi mi v tretje zaspali. Hudič pa je med tem oral svet in sejal vanj pogubo. Pa je Bog sam prestrigel zamah smrti, ki je že visel nad spečo, omamljeno zemljo. Poslal je vihar, da prežene smrt, pa butne tudi ob Njegove tam, kjer niso budni, da jih zdrami; da bodo pripravljani vsaj po viharju, ko jim je namenil glavno delo: V prečiščeno zemljo morajo vreči seme novega življenja, zrna miru, kali družabne obnove, da se hodo sadovi zemlje na novo porazdelili med ljudstva, in presaditi morajo mladike nove krščanske kulture; vse brazde pa zaliti z ljubeznijo, ki edina ho setvi dala polno rast in božji blagoslov. Zaman pa je bil vihar, zastoj očiščenje, neplodno prelite toliko križe in nedolžne človeške krvi, ako bodo kristjani v četrtič zaspali. Hudič čaka, da razguba svoj črni plašč in strese v razorane brazde vnovič svoje pogub-

Kako so v Ženevi preganjali mir

Iz Jugoslavije je bilo na kongresu v Ženevi 8 »delegatov«: 5 iz Beograda in 3 iz Zagreba (znano je, da je hrvaška nacionalna in katoliška mladina udeležbo odklonila). Tem osmim se je pridružil še eden Srb s praške univerze. Poleg »delegatov« sta bila na kongresu navzoča iz Jugoslavije tudi dva »opazovalca«. Kot smo izvedeli, so bili jugoslovanski »delegati« ves čas kongresa v posebno pristranskih stikih z delegacijami iz ČSR, Francije in SSSR, v družbi katerih so utrjevali »protifašistični blok«! Morali pa so biti »delegati« iz Jugoslavije gotovo visoko inteligentni, ker — kot poroča »Zeta«, ki izhaja na Cetinju in piše o kongresu zelo vznešeno — je kongres sprejel njihov osnutek »proglasa mladini vsega sveta«. Mirovno razpoloženje kongresa je zmotil »neljub incident« — kakor piše komunistični štirinajstdnevnik »Rundschau« iz Basla. Belgijec Aland je namreč kongresu predlagal, naj povzdigne svoj glas in postavi zahtevo po verski svobodi v SSSR. V tem hipu pa je med »mirovničnimi kongresniki« nastalo vznemirjenje in hrup. Predsednik kongresa je zavrnil Alanda z res »mirovničnim« protipredlogom, da bi moral kongres v enaki

meri zahtevati svobodo komunistične propagande v krščanskih deželah. Aland je nato navedel strahotne statistične podatke o protiverskem terorju v SSSR, s katerimi je popolnoma razorožil sovjetske delegate, ki jih je te zadrege rešil predsednik, ko je oprt na vpitje kongresnikov proti Alandovi drznosti — prešel na »naslednjo točko dnevnega reda«. Poleg sovjetske delegacije (ki je zaradi »potnih ovir« otvoritev kongresa zakasnila, kar je povzročilo veliko zaskrbljenost zbranih delegatov, pa tem večje veselje in aplavz, ko je med govorom predsednika stopila v dvorano), je bil deležen največjih ovacij komunist iz Madrida. Predsednik kongresa je v odgovor na jokav poziv madridskega komuniste »mirovničnemu« kongresu za pomoč Španiji, »ki se ne bori samo za svojo svobodo, temveč za evropsko demokracijo in mir«, izrazil svoje simpatije »španski mladini, ki dokazuje, da zna za svoj ideal živeti in umreti«. — Tako so torej v Ženevi preganjali »mir« s politiko in — boljše vizmom. Ponosni smo Slovenci, da se je vršila ta boljše vizma mirovna komedija — brez nas.

Banksterji

Vodja čisto svojevrstnega mladokatoliškega političnega gibanja Reksistov v Belgiji — Leon Degrelle — je označil — na veliko razburjenje prizadetih — tiste, ki na račun idejno-političnih pokretov žive pri jaslih njegovih ustanov, za pokret pa ne store ničesar koristnega, kot banksterje (banka — gangster). Kasta banksterjev — pravijo Reksisti — je pokretu nevarnejša od zunanjih sovražnikov, ker razkrajajo pokret od znotraj: s pogubno prakso posebne odplatnosti dela za pokret ruši pokretu življenjsko potreben idealizem; ker obvlada materialne vire pokreta, postane ves pokret, vse njegove potrebe, akcije, organizacija, propaganda itd. odvisna od

oligarhične kaste banksterjev; ta odvisnost idealizma od materializma, pokreta od sterilnih banksterjev, ki imajo monopolni položaj, ubija pokret; mladina razočarana odhaja, ker ji je vzet elan; pokret hira, dokler končno ostane samo še življenja sproščen skelet pridobitnih ustanov, kar pa banksterjem povsem zadostuje. Ideja pa si poišče novih oblik — treba je začeti znova. — Baj se podobno dogaja tudi drugod — seveda ne pri nas.

Milijonski krediti so bili odobreni za šole v Beogradu. Saj jim jih privoščimo, toda zakaj moramo Slovenci za svojo univerzo za vsakih 100.000 Din beračiti?

razen od Boga zapuščeni, kot smo iz svoje zgodovine stopili v sodobnost, nismo vedeli ob času vzdriniti svojih moči, da bi ji vsaj socialne meje vsilili, če že zaradi majhnosti in zapuščenosti nismo mogli preprečiti okupacije in stopnjevanje eksploatacije naše zemlje po brezimnem kapitalu bogšigavedi katere narodnosti. Kot se je čez noč spremenil obraz naše zemlje, se je z njim vred razbil socialni sestav našega ljudstva. Odšli so drug za drugim kopat zlato — tujemu kapitalu. Mrk obraz, sovraštvo v očeh, pest v rokah, lakota v želodcu: to nam je podaril kapital za pobot... Pa še vero jim, je vzel in narodno zavest. Kapital je začel in pripravil, boljše vizem pa je izrabil. Agent za agentom se je priplazil, ljudstvu prav tako nepoznan kot rumeni akcionar. Najprej so šli med študente, da se oskrbijo za naprej. Ker jih oblast ni prijela za rokav (1929?), so med dijaštvom, kjer je liberalna vzgojna anarhija razkrajala vero in slovenstvo, — s strupeno knjigo, z nemoralnimi vabami, z denarjem, podprti z romantiko mladih dni čisto brezskrbno rekrutirali bodoče poklicne boljše vizke »revolucionarje«. Sčasoma smo dobili na univerzi sicer maloštevilno, a drzno kasto brezposelnih »slušatelj« za redno mesečno plačo. Ti poklicni boljše viziki vzdržujejo trajno napetost na univerzi, hkrati pa se od časa do časa razlezejo na deželo in okoli fabrik. Vsako ljudsko zahtevo, sleherno mezno gibanje skušajo v škodo ljudstva prevariti za njegov prvotni smoter in ga spremeniti v boljše viziki pripravljalni maneuver. Doslej jih skoraj nihče, razen katoliške idejne ofenzive v tem početju, ki je zanje šport in rentabilen poklic,

za ljudstvo poguba, za židovski svetovni imperializem pa, čeprav neznamen, vendar pomemben uspeh, — ni resno oviral.

Prostrani svet, večji narodi in države kot smo mi so končno doumeli, da jih utegne židovski satanizem s sredstvi velekapitalizma in boljše vizma — če se mu brezobzirno ne upro — razorožiti vere, narodnosti, kulture, svobode in jim izropati vse zaklade narodnega bogastva. In so mu napovedali boj do zmage ali zloma. In naj mi ne doumemo nevarnosti, naj zaradi lastne brezbriznosti pademo kot nepotrebna žrtev proklete židovske religije, ki fanatično dere za blaznim ciljem: doseči za vsako ceno popolno vladno nad svetom...

V tretje leto doni naš klic po socialni zakonodaji, ki bo brezobzirno zavrila vladohlepe in vnaprej onemogočila izrabljanje naše zemlje in ljudstva po rumenem kapitalu, katerega niti vsaj posredno, zavedno ali nezavedno vodijo v židovsko zlato carstvo. Izrujemo iz slovenskih tal kasto poklicnih boljše vizikov, ki rovarijo po neposrednih navodilih židovske centrale v Kremlju. Razločimo za vedno maloštevilne zavestne zapeljivce od že zapeljanih in od še zdravih udov našega naroda. Pot k našemu cilju — v krščansko ljudsko državo — vodi le preko socialne zakonodaje in brezobzirne onemogočitve slehernega akcijskega posega židovskih najemnikov — poklicnih komunističnih agentov.

Skozi megle, ki jih goni vihar, se že vidijo obrisi zmagovitega — Križa. Storimo! Svet namreč terja tudi naš delež.

Na vulkanskih tleh

Revolucija se za revolucijo vrsti, preliva se kri, človek ubija človeka... Zakaj? in čemu?

Pravijo: »Ker ni hruha za vse in ga imajo nekateri preveč, da bi ga vsi enako imeli.«

Res je! Kruha ni več za vse. Zaloge žita pa se uničujejo.

Dih revolucije je prepojil ozračje. Na vzhodu je zagorel rdeč plamen — mnogi so mislili in še mislijo, da je bil odrešujoč žarek kresa, znamenje vstajenja — pa je nastal požar. V eter raznaša iskre. Ves svet je v nevarnosti in dejansko se tu in tam vžge. Včasih se posreči ogenj pogasiti, drugič zopet ne. Sedaj gori v Španiji...

Težko in zapleteno je socialno vprašanje, ki ni samo vprašanje sitega želodca. Še strokovnjaki se v labirintu družabnega mehanizma ne spoznajo. A toliko vemo, da samo postavitev novih koles namesto obrabljenih ni zadostna. Ves sistem, vse človekovo življenje in človek sam se mora spremeniti. Krvoses je kapitalistični sistem, a to še ni najhujše. Najslabše je to, da smo kapitalisti več ali manj vsi brez ozira na to, če kaj imamo ali nimamo, ničesar. Duh je, ki vlada sistemu. In ta hoče s čim manjšim naporom čimveč pridobiti.

Zapleteno je socialno vprašanje, a v nekaterih ozirih vendar preprosto. Zakaj potrebujejo nekateri milijone, ko morajo drugi živeti s 100, 200, 300 Din na mesec? Trdimo: zasebna lastnina si je s pomočjo liberalistične zakonodaje navidez zakonito prisvojila delež premoženja, ki po pravici pripada delavcu. Pravica zahteva, da se ukradeni dobički vrnejo. Nova razdelitev zasebne lastnine je neobhodno potrebna, če hočemo, da si prihranimo trpljenje in krvave revolucije. Zakaj morajo nekateri opravljati po dve ali več plačanih služb, ko imamo toliko brezposelnih? Zakaj še žena hodi v urad, v šolo, če ima mož zadostno plačo? Če zato, da uporablja ta denar za toaletna mila, mani in pedikiranje, ogabno barvanje svojega telesa, skratka za neupravičen luksuz, je to socialna krivica, ki vpije do neba po maščevanju.

Boj proti kapitalizmu je vse preveč platončen. Treba bo enkrat naštetiti imenoma vse go-

spode upravne svetnike, direktorje in podobno plast človeške družbe in jih prisiliti, da se bodo svojim krivičnim plačam in nagradam odpovedali do one višine ki jo za pošteno življenje res potrebujejo. Treba bo enkrat naštetiti vse tiste, ki brez potrebe vlečejo denar iz več služb ter jih pozvati, naj jih prepuste brezposelnim. Treba bo vrči iz služb vse omožene žene, katerih možje imajo za vzdrževanje družine primerno plačo. Na njih mesto naj pridejo oni, ki z diplomami v žepih telesno in duševno propadajo in obuyujejo ter zdvajajo zaradi človeških grehov n hudobij nad božjo pravičnostjo. Treba pa bo tudi prisiliti vse ljudi, da ne bodo v danšnjih slabih socialnih razmerah še tega denarja, ki ga imajo, brezumno razmetavali za ne potreben luksuz.

Obupni kriki lačnih kruha in dela in lepe besede pa krščanske ljubezni pretresajo naš čas. A življenje teče dale in hrušč modernega življenja preglašuje obupne prošnje za pomoč.

Sodomo in Goromo Bog zaradi pregreh izžgal iz zemlje. Za nas pa je pripravil vulkan, da se razlije uničujoče preko vsega, kar je še ostalo, če ne bomo ustvarili možnosti, da bo vsakdo lahko z delom preživel sebe in svojo družino.

Videant consules... Bolje je, da izgubimo nekaj milijonarjev, kakor da se vsi zadušimo v krvi, ki jo bo prelila naščevalna roka razdedinjenih.

Edini pomen »ljudske fronte« je v tem, da predstavlja po preživetju in osovraženih oblikah masonstva in boljše vizma tretji poskus svetovnega židovstva, kako pod zlaganim imenom in programom prevarati narode za dosego svojega znane cilja. Poskus je računal na popolno zabitost narodov; zato pa je tako temeljito spodletel. Pomilovanja je vredna posebno »Ljudska fronta« v Jugoslaviji, v katero so se zaleli maloštevilni komunisti, socialisti in nekateri »vodje« sebe tako nazivajočih slovenskih »krščanskih« socialistov. Režeji vedrijo pod streho »ljudske fronte« — brez ljudstva.

Slovenska misel včeraj - danes - jutri

Vsak narod, ki hoče kam priti, mora imeti neko osrednjo misel, ki narodu kot celoti vedno lebdi pred očmi, ki vsakega posameznika, zlasti izobraženca, in vsako skupino zavestno ali podzavestno spremlja pri vsem delovanju. Taka misel, ki se kot rdeča nit vleče skozi vse čase in dnevne prepire, se navadno imenuje program; ker pa si pod programom največkrat predstavljamo uvod, točke in zaključek in ker smo že tako pohujšani, da nam je sestavljanje, izpreminjanje in opuščanje programov že nekaj vsakdanjega, se nam ob pogledu na ves narod ta izraz ne zdi posrečen, narod mora imeti neko misel, ki ni podvržena izpremembam dneva, katere uresničenje mu je kakor obljubljena dežela, v katero mora prej ali slej priti, ako noče popolnoma pogoreti. Pod programom si največkrat predstavljamo tudi načrte posameznih skupin v narodu, ki jih hočejo izpeljati, da bi si med narodom ohranile svojo važnost ali po domače povedano — glasove, mandate in »pozicije«, misel naroda pa je nekaj neskončno večjega in pomembnejšega. To je izgovorjen ali neizgovorjen, razglašen ali nerazglašen načrt celokupnega naroda, ki ni veljaven in obvezen samo za eno volilno dobo, ampak sega daleč naprej v neznane čase in v neznane razmere; sodobniki vedo samo to, da se ga bodo prihodnji rodovi prav tako oklepali in vse zanj žrtvovali, kakor so se ga oni, dokler se nekemu rodu ne posreči pri-

bližati prav njegovi uresnitvi. Posameznik ob tej tihi misli naroda ne more drugega, kakor da jo sprejme ali pa zavrne in se s tem prizna za živega uda skupnosti ali pa se sam sodi in obsodi. Takega narodnega načrta si nobena stranka ne more prilastiti kot svoj program, nobena skupina se ne more izjavljati o njem, ker je pač misel vsega naroda in je nihče ne more niti zavrniti niti se bahati z njo, češ da je njegova. V vseh posameznikih, zlasti izobražencah in skupinah mora biti ta misel, ki pisanost in razdvojenost življenja veže v eno celoto in naj se posamezne skupine med seboj še bolj razlikujejo in si še bolj nasprotujejo, dokler uresničenje te enotne misli podpirajo, so zelena veja na narodnem drevesu, kakor hitro pa kaka skupina na to misel pozabi, ni več prav temu narodu svojska.

Vsak narod, ki v človeštvu tvori neko zares samosvojo in posebno skupino, tako svojo glavno misel ima. Nihče ne more vedeti, kdo jo je sprožil, kdo jo je prav za prav dal, nihče ni njen iznajditelj, čeprav je najmočnejše gibalno vseh narodovih sil. Tudi slovenski narod tako misel ima in nihče ne more do nje ostati nevtralen, ali jo podpira ali pa jo prezira in svoje izmišljotine smatra za važnejše. Taka misel je: **zedinjenje slovenskega naroda**. V vseh razmerah, v vseh časih, odkar smo se kot narod zavedli, leži na dnu vseh pravih narodnih gibanj. Vsi naši najboljši

duhovi so jo gojili in skušali za njo pridobiti vse posameznike, da bi zavestno delali za njo in jo pomagali izpeljati v svojem času. Zgodovina sicer uresničenje te misli odriva iz leta v leto in včasih dobimo celo vtis, da jo peha čimdalje bolj od nas, toda delo za to ni bilo nikdar prekinjeno. Kadar jo prevpijejo dnevne potrebe in na lastno pest skovani načrti, takoj zaslutimo, da nekaj ni prav, da smo se v svoji kratkovidnosti in malenkostnosti preveč približali sebi in se oddaljili od naroda in ob urah spoznanja si moramo priznati, da nismo delali zgodovine, ampak pisali samo dnevno časopisje in prirejali prireditve, ki se »otvarjajo« in zaključujejo. Pa se zopet iz rodov in neumrljivega duha znanih in neznanih, slavni in neslavni naših mož v splošne prepire dneva oglasi misel naroda: z edinjenje slovenskega naroda. Naj dogodki še bolj bijejo po nas, naj se še bolj izgublamo v neopaznih napakah, naj še bolj drobimo moči, te misli za dolgo ni mogoče ubiti, po kakem potu že pride nazaj in zopet prosí, da bi se je usmilili in dokazuje, da je ta najbolj potrebna: z edinjenje slovenskega naroda; vse drugo plemenito, dobro in idejno, je lahko koristno in celo zaslužno, to pa je rešilno.

Slovenski narod je treba najprej duhovno zediniti, duhovno zedinjenje si že najde pot in sredstva, da preskoči v dejansko zedinjenje. Narod, ki je duhovno močno zedinjen, dejansko ne bo več dolgo razcepljen, pa tudi če bi bil, ne bo umrl, še manj pa, da bi mu odmiral ud za udom, kakor nam. — Kdo ve, kje vse po državi žive Slovenci? Koliko jih je v Belgradu, Zagrebu, Sarajevu, v Novem Sadu in koliko društev, ki se med seboj večkrat gledajo zelo pisano, imajo? Koliko jih je izgubljenih in raztresenih po najhujših mestih in vaseh, ki jih nihče ne šteje? — Kolikokrat mislimo na tiste, ki se strnjeno drže naše strnjene domovine, pa ne morejo k nam in mi ne moremo k njim, ker nas tuje sile ločijo — toda ali nas duh dovolj močno kliče skupaj? Kako bi bili duhovno zedinjeni, ako bi se dejansko zedinili? — Koliko Slovencev je po Franciji, Nemčiji, Holandiji in kdo v njih podpira zavest, ki so jo odnesli z doma, da so vsi udje enega naroda? — Koliko društev, časopisov in revij, vplivnih mož in ne najšibkejših podjetij imajo Slovenci v obeh Amerikah? Na koliko strani so razcepljene vse te sile in v katerih tujih morjih vse tonejo? — Koliko Slovencev je v Egiptu, koliko po drugih

delih zemlje? — Ali je kakšna vez med vsemi temi raztresenimi udi, kdo jih veže v celoto? Ali je med nami samimi, ki živimo v stari domovini Slovencev, kakšna vez, ki bi nas preko dnevnih razprilj mogla povezati v eno družino? Ali je sploh kako vprašanje, ki je za nas važno, o katerem bi bili vsi prepričani, da se o njegovi resničnosti in potrebnosti ni treba prepirati? Pač, je zavest, da smo en narod in da pravila nobenega društva niso tako sveta, načrti nobene stranke tako važni in dobri, da bi kdo smel zaradi njih le za trenutek usodo vsega naroda izpustiti izpred oči. To misel, ki ni naša iznajdba, ampak nam je z materino besedo dana, je treba oživiti in jo vsem Slovincem priklicati v zavest, da bodo vsaj enkrat na leto vsi časopisi, ki v kateremkoli delu sveta izhajajo v slovenskem jeziku, pisali v znamenju duhovnega zedinjenja vseh Slovencev, da bodo vsi predavatelji v tej neskončni vrsti naših društev vsaj enkrat na leto imeli pred očmi vso razkropljeno in malo spoštovano slovensko družino.

Duhovno zedinjenje slovenskega naroda — veliko delo, velike posledice! Brez tega zedinjenja bi bilo vsako dejansko zedinjenje dar zgodovine, s katerim ne bivedelika pčočeti, sukali bi ga semintja, presukali in slednjič izgubili, kar se Slovanom tudi rado primeri. K delu za to zedinjenje so poklicani vsi Slovenci, tisti, ki verujejo in tisti, ki nimajo vere, pa blagrujejo tiste, ki jo še imajo, in še tisti, ki so z vsem duhovnim in duhovniškim svetom sprti, veseli jih pa, če jim redovniki in duhovniki otroke lepo po krščansko vzgoje; skušnja tistih narodov, ki jih že zdavnaj ni več, nas namreč uči, da je vera najzanesljivejša sila za ohranitev naroda, zato tistim, ki se bore naravnost zoper vero, ne moremo verjeti, da hočejo narodu dobro, ni pa potrebno, da bi moral naš narod na lastni koži občutiti resničnost tega dejstva, ker ga vsak narod občuti samo enkrat. Naj zgodovina mimo nas ne teče zastonj, zato poskusov nad narodom ne moremo dovoliti, takih, ki vsakokrat pokažejo isti konec, pa že celo ne! Največji delež pri tem delu pa bo seveda imela mladina, ki ne vlačí s seboj predsodkov in boleznih preteklosti. Mladina smo pa mi, kar začnimo — pri vsaki nalogi, pri vsakem razgovoru, pri vsakem predavanju, na vsakem izletu ali potovanju. Prikličimo misel slovenskega naroda na beli dan: z edinjenje.

Slovenska mladina, tvoj list je »Straža«!

Njegov pogled na svet

»Vsaka glava gleda svet po svoje, vsak narod ima svoj način gledanja v svet (XII)... Toliko je filozofij, kolikor je glav (X).« Tudi univ. prof. inž. dr. Milan Vidmar ima svojo filozofijo, ki jo podaja v prikupljivi obliki (Moj pogled na svet, Ljubljana 1935). Prepričan je celo, da si je zgradil novo, edinstveno (X). Prav za prav ima dve, morda jih ima še več. Predvsem pa dve, za oba ločena svetova. Za otipljivega in za onega drugega, kjer so doma misli, duhovi, Bog.

Otipljivi svet. Moderni fiziki se dozdeva, da mu je končno pogledala do dna. Toda slika, ki nam jo podaja, vsa negotova in zabrisana, ni delo enega mojstra, med predmeti, ki nam jih predstavlja ni skladnosti. Pa vendar si morda primoran, da se nekoliko seznanis z njo. Kdor koli si, učitelj ali filozof, katehet, pridigar, apologet ali filozof, ki bi se rad vsaj površno seznanil z elektroni in kvanti, z zakrivljenim prostorom in s četrto dimenzijo, s kozmičnimi meglami in s svetlobnim nihanjem, ki nam

ga pošiljajo, in ki si doslej stikal za vulgarizacijami v tujih jezikih, odpri Vidmarjevo knjigo. Vse boš našel v domačem jeziku, česar si iskal pri tujcih, v krasnem slogu, v duhoviti sliki, v živi primeri. Toda čakajo te velika presenečenja. Ne vem, če se boš dal n. pr. pričati, da je zadnji delec snovi v pravem pomenu besede svoboden; da leti, kamor se mu zljubi, kakor vihravo dete. Toliko so se trudili fiziki-deterministi, ko so nam dopovedovali, da svobodna volja nasprotuje večnim in nedotakljivim zakonom narave. Kdor je hotel biti napreden, jim je moral verjeti. Danes je revež med najzadnjimi nazadnjaki. Fiziki so si temeljito premislili. Kdo bi zmeraj isto trobil! Ne samo človek, celo elektroni in kvanti da so svobodni. De Broglie, ki je veliko pripomogel k temu naziranju, se veseli, da je s tem dal veljavo etiki in duhovnim vedam in Jeans uvideva, da po tej hipotezi svet izgublja svojo tvornost in postaja liki simfonija, ki jo Večni duh nudi človeku. Val spiritualizma je zajel fiziko, samo naš Vidmar je pesimist. On vidi le eno: elektron je svoboden, človek je svoboden, torej je človek samo kup gmote. In še na misel

Zaščitite univerzo znanosti

Srečna je naša univerza. Ozračje v njej je tako nasičeno učenosti, da rastejo učenjaki kar po hodnikih in avli. Imamo »razred« mladih znanstvenikov, ki toliko preséga vso ostalo akademsko »maso«, da je zanje dovolj, če se ob semestru vpišejo, potem pa vse leto predsedajo in postajajo po univerzitetni avli in hodnikih. Da pa tudi »maso« polagoma izvlečejo iz temne meščanske znanosti, ki zaenkrat še obvlada predavalnice in institute, so oskrbeli univerzo z najraznovrstnejšimi zborovanji, občnimi zbori, sejami, »štrajki« in drugimi »masovnimi akcijami«, kjer demonstrirajo veličino proletarske znanosti. Skoraj ni več tedna, ko bi znanstveno delo na univerzi teklo brez motenj, vznemirjanj in prestankov. Brezposelni »sluhatelji« — poklicni komunistični preroki so spremenili univerzo iz znanstvenega zavoda v politični laboratorij, v katerem vrše svoje »revolucionarne« eksperimente. Privlekli so na univerzo vse šlagerje in čenče z ulice, probleme, ki spadajo v parlament, programe, ki bi jih morda prenesel kak politični shod v predmestju. Izzivanje je rodilo odpor, akcija proti akciji, oster izpad psovko, enourna deklamacija dverurno recitacijo, sunek — preteš. Skupni odgovor na vse od strani univ. oblasti pa je bil vedno enak: univerza do nadaljnega zaprta. Ko se je odprla, se je nadaljevalo.

Akademski glas - 1551

Izšla je 1. številka tednika »za univerzno in javna vprašanja« pod naslovom letnice izida Trubarjevega katekizma — »1551«. Oblika, vsebina, slog, imena — govore, da je to sin rajnkega očeta — »Akademskega glasa«. »Ne Moskva, ne Rim — Ljubljana« — tako zaključujejo uvodnik. Ob tem čudovitem geslu nam je šlo malo na smeh, ker nas je spomnilo enake dialektične formule, ki je zagledala beli dan v nekem južnoedinštvenem lističu: »Ne Moskva, ne Rim — Oplena«. Posebno pozornost obrača 1551 letni »Akademijski glas« svetovnemu mladinskemu kongresu za mir. Joče nad katoliško mladino, ki »se ne trudi, da bi pregledala stvari in odločala po svojem predvaru v edini skrbi, ki je vredna sinu našega naroda: v skrbi za njegovo dobro«. »Dobro« našega naroda je po mnenju Trubarjevega občudovalca silno trpelo, ker na kongresu ni bilo zastopstva slovenskega naroda. Res, »v skrbi za njegovo dobro« (za narodov blagor) je »informativno« glasilo toliko prevzeto, da kar ne more prikriti svojih obilnih simpatij do ženevskega kongresa in svoje prirojene

Profesorji tožijo, da naša univerza nima znanstvenega naraščaja. Zakaj pa univerze drugod po svetu ne trpe na enaki sterilnosti? Ker so znale trdno zapreti svoja vrata vsemu, kar prihaja z ulice: univerzo so zaščitile njenemu znanstvenemu smotru. Francija, ki ni »fašistična« država, je univerzo odprla samo znanosti, politične in socialne probleme in razračunavanja pa prepustila parlamentu in ulici. Kdor bi tam skušal to zgodovinsko razdelitev vlog zamenjati ali skušal ulico prestaviti na univerzo, dobi še prej ko se zave »uradno pojasnilo« v obliki brezpogojnega črtanja treh semestrov.

Ali pri nas ne bo nihče napravil konca temu zavestnemu uničenju ugleda in temu načrtnemu rušenju znanstvenega značaja naše univerze? Ljudje, ki so priučeni in plačani za komunistične obrtnike, naj opravljajo svoj poklic na ulici, po shodih, po kanalih ali kjer hočejo —; univerza jim ne sme služiti več kot zavarovan oklopni avtomobil, kamor ne seže moč ljudstva in zakonov. Univerza je tu za znanstveno delo in poklicno izobrazbo, ne pa za varstvo političnih strahopetnežev, ki se na njej skrivajo pred obračunom ljudstva in zakonov.

Zaščitite vendar že enkrat univerzo njenemu edinemu smotru: znanosti.

mržnje do »mlade katoliške generacije«. Bržkone je tudi naslov »1551« v tem smislu simboličen. Le na to so pozabili, da so se pogledi na »neodvisne« pojave ob primeru »ljudske fronte« od slovesa »Akad. glasa« do rojstva »Akad. glasa — 1551« že močno razbistrili; ljudje znajo pravilno čitati tudi že take šifre kot n. pr. »vojna nevarnost«, »svetovni kongres za mir«, »borba proti fašizmu« itd. Tudi to vedo, da je na ženevskem kongresu igrala prvo violino sovjetska delegacija, pa čeprav to »Akad. glas — 1551« previdno zamolči. — Kajpada ve »Akad. glas — 1551« tudi mnogo povedati o Akademijski Akciji, ki služi, odkar jo vodijo katoliški akademiki, le »afirmaciji njihovih strankarskih teženj«, ko je pod Ravniharjem bila vse nekaj vzvišenejšega. Najbrihtnejše pa se je znebil »Ak. glas — 1551«, ko je zapisal, da »so odborniki Akad. Zveze onemogočili v s e m ostalim tovarišem v s a k o delo« (podčrtali mi). Sicer pa prinašamo o Akciji na drugem mestu daljši članek. — Pa naj bo za danes dovolj.

mu ne pride, da bi se vprašal, ali sta gola snovnost in svoboda sploh kaj združljivega.

Pa še večja iznenadenja te čakajo. Misli si, da je Šmarna gora precejšen kup gmote. Kaj še! V pest bi jo stisnil, če bi ne bilo presledkov med delci. No, da je vsaj nekaj, boš dejal. Ne veseli se prezgodaj! Ta kroglica, ki si vanjo stlačil prijazen hrib, je šele pravi nič, manj kot nič, je »luknja v praznini« (64—65). Kar gledam te, kako ti gre na smeh, ko vstavljaš ta izsledek v naslov knjige in čitaš: »Pogled luknje v praznino... Da, »svet se je izpraznil, geometrija je postala fizika. Predmet njenih raziskovanj je pač zadnja realnost, vse drugo je vzkel vrag (70).« Pa to še ni vse. Praznina je živa, zviija se in valovi, luknje v njej pa nihajo, nihajo... »Pa ostani še materialist, če moreš (60)!«

Pa ne delajmo avtorju krivice. To ni njegova fantazija. Vse to so res izrekli zadnja leta vodilni fiziki. Njihova veda se pač nahaja v stanju vrtenja. Kvečjemu bo to dejal ta ali oni bralec, da imajo pač večji narodi mnogo strokovnjakov; ta zastopa en nazor, drugi drugega. Kdor je izvedel vesoljstvo na nič in se zadovolji z geometrijo, seveda ne trdi obnem, da

je realist. Pri nas pa strokovnjakov nimamo na pretek, zato se je isti postavil hkrati na vsa protislovna stališča.

Filozofi že vedo, zakaj ne grade svojih sistemov na tako nestalni podlagi. Avtor jim pa hudo zameri, da ne študirajo dovolj fizike. Kaj vse morajo spreslišati! Pa prav jim bodi! Čemu so pa kantovci! Samo kdo so ti filozofi? Knjiga hoče biti slovenska. Proč s tujo hrano in z nezaupanjem do tega, kar zraste na domačih tleh, tako nam kliče. Zato bi skleпали, da leté očitki na naše filozofe. A na koga? Na Aleša Ušeničnika pač ne. Kdaj je on trdil, da je prostor »oblika za gledanje v svet a pri-or«? Ali ni vedno učil, da je vsa bitnost prostora v razsežnosti teles? Razsežnost je pa lastnost in kjer ni telesa ni njegovih lastnosti. Telesa sama torej določajo prostoru strukturo. Vse to zveni kar moderno! Morda se pa France Veber navdušuje za Kanta? Ne, tudi on ga je odklanjal od vseh početkov. Filozofske teorije, ki se Vidmar proti njim bori, so pri nas tuja učenost. Avtor, ki bi rad, da bi ga upoštevali kot domačina, sam, če že ne prezira, pa vsaj prezre svoje rojake, dasi pomnijo več, kakor marsikdo od tistih, ki se šopirijo v njegovem imeniku. (Dalje.)

Kongres francoske katoliške mladine

V dneh od 25. maja pa do 1. junija letos je bil ob priliki petdesetletnice francoske mladinske zveze (Association Catholique de la Jeunesse Française ali kratko A. C. J. F.) v Parizu velik kongres, ki se ga je udeležilo 30.000 delegatov katoliških mladinskih organizacij iz vse Francije. A. C. J. F. se je po petdesetletnem plodonosnem delu tako razvila, da se je morala razdeliti na pet velikih vej in sicer: JAC, JEC, JIC, JOC, JMC, kar pomeni katoliške mladinske organizacije kmetov, študentov, meščanov, delavcev in mornarjev. Te organizacije imajo včlanjeno množico francoske mladine, saj je po vsem svetu znano, da je sodobna francoska mladina katoliško usmerjena. Zato se nam ni treba čuditi, ako imajo celo mornarji in vojaki svojo lastno katoliško mladinsko organizacijo.

Namen kongresa je bil proslaviti petdeseto obletnico obstoja Zveze, ob tej priliki izpričati katolištvo v zvezi organizirane mladine in si nabrati novih sil za bodoče delo. Razdeljen je bil na tri glavne dele.

Najprej so bila skupna zborovanja, kjer je mladina izrazila svojo globoko vdanost in zvestobo sv. Očetu in svojim voditeljem in kjer so voditelji podali glavne cilje in načela zveze. Poudarjali so, da je treba prekvasiti vse življenje s pravim krščanskim duhom in je treba, da v tem smislu deluje vsak posameznik v svojem življenjskem okolju. Le na ta način se bo ustvaril nov krščanski socialni red, ako se bo pokristjaniilo v se življenje človeka, javno in zasebno. Zato je treba molitve, življenja v milosti in preusmeritve vsega našega duševnega življenja v socialnem smislu. Ne razredna borba, temveč sodelovanje vseh razredov, ne sovraštvo, temveč ljubezen, ne mrkost, temveč veselje, upanje v novi, krščanski vek. Borba se mora vršiti ne v imenu ene razreda, temveč v imenu vseh stanov za lagor vse družbe. Možnost take borbe dokazuje prav Zveza, ki ima v svojih organizacijah mladino iz vseh stanov. Sodelovanje s komunizmom je nemogoče in izključeno. Ali bo v vsem komunizem, ali v vsem krščanstvo. Samo to dvojje je možno.

Višek slavnosti je bila polnočnica v pariški katedrali Notre-Dame. Vsak je dobil knjižico, kjer so bile vse molitve in pesmi. Mogočno je odmevalo po brezvernem Parizu, ko je ta

ogromna množica enoglasno v koro čistila in zahvaljevala Boga, ga prosila milosti in se mu darovala: »Gospod Jezus, jaz tvoj vojščak Te hočem ljubiti in delati za Tebe. Prosim Te odpuščenja za vse svoje grehe. Zahvaljujem se Ti za vse, kar si mi storil, da bi se poboljšal. Darujem Ti svoje delo, svoje težave, svoje žrtve, da bi Te moji tovariši spoznali in vzljubili.« Nato je bilo skupno obhajilo. Z zborovalci so čuli in molili vsi tisti mladi katoliki po vsej širni Franciji, ki se kongresa niso mogli udeležiti, bodisi zaradi dalje, bodisi ker so morali ostati na delu po tovarnah, poljih in uradih.

Tretji del kongresa so bila stanovska zborovanja, kjer so si posamezne stanovske organizacije ustvarjale načrte za bodoče delo.

Pri zaključni svečanosti je vsa ta masa mladih ljudi ob navzočnosti tridesetih škofov in sedmih kardinalov zapela Credo in bila pri maši ter obhajilo, nakar je bila velika igra, pri kateri so vsi sodelovali in ki se je zaključila s prisego: da hočejo vsi delati na tem, da se vrnejo h Kristusu vsi bratje in da se pokristjani vsa družba.

Katoliški mladinski pokret raste po vsej Evropi in slovenski katoliški študentje smo z njim. Dal Bog, da nam prinese lepšo bodočnost, kot nam jo obetajo krvave zarje na Vzhodu in v krvi toneči Zpad.

Dijaški koledarček. Že petič nas je konzorcij »Naše Zvezde« razveselil s koledarčkom, a priznati moramo, da nas je letos v vsem prijetno iznenadil. Koledarček je dosegel to, kar je najtežje doseči: dal je vsakemu svoje: akademiku, abiturientu in srednješolcu, dekletu in fantu; katoliška in slovenska misel sta prišli lepo do izraza. Vse je lepo razdeljeno: koledarski in praktični del in članki za pravo smer in pot napisani. V celem koledarčku pa vlada naša Kraljica Slovencev v slikah svojih rezidenc po slovenski zemlji, ki jo sonce svobode ogreva in ki še tožno sklanja glavo neodrešeno, Brezjanska Mati, Svetogorska devica, Gospa sveta, Ptujskogorska in Zaplaska Kraljica. Slovenski študent, tvoj je koledarček. Pridno sečaj po njem!

Obletnica smrti škofa Slomška 24. septembra, se je letos po odloku prosvetnega ministrstva praznovala v Sloveniji kot Slomškov praznik.

Za našo univerzo

»Akademska akcija za izpopolnitev univerze« v Ljubljani je vzrastla iz potreb tedaj, ko je bila slovenska univerza dolgo vrsto let zapostavljena v škodo slovenskega naroda in njegove kulture. Njen program ima popolnoma materialen poudarek, ker je njena naloga ta, da skuša odpraviti in rešiti vse potrebe, ki jih ima slovenska univerza. Čeprav si je svoj obstoj in potrebo s svojim delom in uspehi popolnoma opravičila in utrdila, je pa vendar še vedno gotovo dejstvo, da je ta organizacija za študente nekaj neprirodnega, da njen delokrog prav za prav ni namenjen študentom, ampak je delo, ki ga opravlja, v prvi vrsti dolžnost univerzitetne uprave oz. oblasti in javnih funkcionarjev. Mogoče je tudi to znak našega časa, da je danes Akcija — kljub svojem programu — hkrati celo nekaka reprezentanca na naši univerzi; vsaj v toliko, ker so v njej organizirani akademiki vseh idejnih smeri, ker so njeni občni zbori za univerzo dogodki prvega reda in ker se je v to organizacijo ponesel velik del univerzitetnega življenja. S tem se je pa pomaknilo akademsko življenje na veliko nižji nivo, kot bi ga pa morale imeti in se je začelo izživljati skoro samo na materialnih osnovah, zlasti še, ker so nekatere skupine začele izrabljati resnične potrebe slovenske univerze in borbo za nje, kot demagoške fraze, s katerimi so si skušali pridobiti

maso in njene simpatije in uporabili to v svoje politične oz. idejne namene, ki so bili čisto prav nasprotni koristim slovenske univerze! S tem se je začelo nekako maskirano življenje, ki zelo škoduje višini akademskega življenja in delu Akcije same.

Univerza bi morala, kot najvišja znanstvena in duhovna institucija, preizkušati in usmerjati tokove časa in bi se morala tudi vse akademsko življenje na njej izživljati samo v znamenju duhovnega boja, boja z dokazi in protidokazi za zmago resnice! Samo ta boj odgovarja nivoju pravega univerzitetnega življenja. Kakor hitro se pa ta idejna borba postegne navzdol na materialno ravnilo in postane zmaga ideje odvisna od materialnega uspeha oz. neuspeha, tedaj vodi to nujno k najnižjemu poplitvenju akademskega življenja. S tem je namreč dana možnost neomajnega razmaha vsem razdiralnim in demagoškim instinktom, vsem frazam (o strokovnosti!), ki imajo v resnici vse drugačno vsebino, ki je množica ne spozna in zato naseda. To izrabljanje pa na drugi strani tudi zelo ovira uspešno delo Akcije in celo resno ogroža njen obstoj.

Zal imamo za vse te naše trditve dovolj vzgledov na naši univerzi. Naj navedemo samo onega, ko je skupina, ki nima niti stalnega imena (enkrat se imenujejo marksiste, drugič borce za strokovnost in koristi univerze, tret-

Srednja šola

Na Oljki vzdramljeni, v Stični utrjeni gremo katoliški srednješolci v tretje leto obnovljenega dela. »Straži v viharju« zvesti kot ona nam, bomo rastle v duhovni skupnosti s pokretom, ki je zastavil svoj prvi korak tiste dni, ko so bile vrste katoliške mladine razkropljene, ko je bilo treba korajže čez mero, pa trdne vere in vztrajnosti, saj je šlo za dosego cilja, ki mu je nasprotoval paragraf, pendrek, idejna zmeda, šolski sistem in v nemali meri prerojena in privzgojena neodpornost, omahljivost in nerazumevanje skrivnosti žrtve. »Straža« je rinila skozi zid, pa ni odnehala ona, temveč je padel zid. Tako se bori katoliška mladina. Iz teh so vzrastle naše vrste na Oljki, samozavestno so prikorakale naše dijaške legije in Stično. Ob tem naj se zamisli vsakdo, ki ima namene, ovirati katoliški pokret. Težko je zlomiti samozavest in ponos. Nemogoče pa je streti mladino, ki ve, da je na straži katolicizma in slovenstva. To je naš nezlomljivi ponos, ki je bil rojen v resničnem viharju. V vihar smo se pognali, v viharju vztrajali, vihar bomo premagali!

Tovariši po slovenskih gimnazijah, učiteljskih in povsod, kjer ste, zažgite povsod, kjer delate in živite tak kres, kot smo ga na naših dveh taborih, da bodo njega plameni ustvarili okolje, v katerem ne bodo vzdržali slamnati možje, papirnati borci boljševizma, pleve nevere in nemorale. Po naših šolah mora v tem letu zavladati ozračje, ki bo izžarevalo katoliško in slovensko zdravje, da ga bo deležen vsakdo, ki bo v tem ozračju živel. Naš tretji tabor mora biti tabor armade po dobljeni bitki.

S kranjske gimnazije.

Pri nas se je zgodilo, da so privlekli od nekod neko določilo iz šolskih naredb in začeli pri vpisovanju odklanjati drugega za drugim vse one, ki se vozijo v šolo več kot 17 km. Naša gimnazija je znana, da se zaradi ugodnih železniških zvez vozi mnogo dijakov, nekateri prav daleč. Zlasti Jesenice in kraji ob jeseniški progi pošiljajo mnogo teh študentov vsako jutro v šolo in jih popoldne oz. zvečer spet sprejemajo.

Že na prvi pogled je jasno, da to niso sinovi najbogatejših, kajti ti si lahko najamejo sta-

novanja v mestu in okolici. Njihovi starši ne bi dopustili svojih ljubljencem, da prenašajo take napore. Kajti v resnici ni malenkost, voziti se vsak dan, včasih več kot uro, biti ob nezadostni hrani ali pa čakati na kosilo do dveh ali treh, poleg tega pa še v šoli napredovati. To ni za premožne, ker ti se lahko temu izognejo. Talo delajo edino sinovi naših kmetov in delavcev, tisti, ki bi radi preskrbeli s krvavimi žulji svojim otrokom boljšega kruha in ki bi obenem radi vzgojili iz delavskih in kmetskih slojev ljudi, da bi bil pozneje nekdo, ki bi z razumevanjem gledal napore izmozganega ljudstva.

Pa na kranjski gimnaziji so nekateri ljudje, ki menijo, da to ni dobro. Kaj se rinejo kmetje in delavci v šole! Naj ostanejo po poljih in tovarnah, saj »gospode« bo itak iz mesta dovolj. Zato, kdor ni more v mestu stanovati, naj ostane raje doma. Pa — nazadnje — to tudi ni dobro za zdravje dijaka samega. In mnogi so morali ostati doma, ker v mestu stanovati ne morejo in v okolici sorodnikov tudi nimajo. Drugi so se preselili toliko bliže, da jih naredba ni zadel.

Zdaj je zadeva rešena. Kakor smo izvedeli, je ministrstvo izdalo nalog, da morajo direktorji vpisati vse tiste, ki so bili zaradi omenjenega določila odklonjeni, ne da bi dijaki oz. njih starši trpeli zaradi tega kako denarno škodo.

SOBOŠKA GIMNAZIJA

Kakor smo že v lanski »Straži« poročali, imamo pri nas štirinazredno državno gimnazijo, peti razred je bil samoupravni s pravico javnosti. Letos smo dobili k petemu še šesti samoupravni razred, tako da so lahko ostali doma vsi lanski petošolci, pa še nekateri, ki so bili lani drugod, to se povrnili. Živimo v pričakovanju, da bo še letošnje šolsko leto to stanje izpremenjeno in da bosta oba samoupravna razreda postala državna. To bo mogoče šele z novim proračunom v mesecu marcu. Potem, upamo, da se bodo razmere na naši gimnaziji zboljšale. Predvsem se bo rešilo vprašanje profesorjev. Samoupravna razreda imata namreč čisto ločeno upravo, gospodarstvo, pa tudi profesorji so za ta dva razreda posebej določeni. Seveda so zelo maloštevilni, kar je razumljivo, če pomislimo, da so samo za ta dva razreda, zato mora vsak izmed njih učiti mnogo predmetov. S priključitvijo samoupravne gimnazije državni bo prepad med njima odpravljen in se bodo razmere gotovo zboljšale. —

jič se predstavijo kot neodvisni akademiki, četrtič hočejo biti edini nosilci slovenske zvesti itd.) in ki vedno poudarja, da se bori samo za strokovno koristi slovenske univerze, prepričala konstituiranje odbora Akcije samo zato, ker ji ni uspelo, da bi si priborila vodstvo ali pa vsaj zagotovila večino v odboru. Tedaj jim je bila malo mar usoda Akcije in njih strokovnost!

Vse poplitvelo univerzitetno življenje se bo dvignilo šele tedaj, ko se bo preneslo to zopet na pravo akademsko ravnilo in ko bodo spoznali vsi, da je potreben na univerzi odkrit in pošten boj, da je treba v strokovnih zadevah čim manj govoriti o strokovnosti, pač pa strokovno delati, da morajo opustiti vse intrigantstvo in zahrbtno demagoštvo, kar vse močno diši po razgaljeni ljudski fronti.

Vseučiliška knjižnica

Odborniki slovenskih katoliških akademikov so se zavedali dolžnosti, ki jo imajo napram onim, ki so jim zaupali vodstvo Akcije in napram slovenski univerzi in so zato pazili, da delo tudi med počitnicami ni počivalo, pa čeprav je slonelo na ramah dveh, treh tovarišev in čeprav čas uradnih počitnic ni najbolj primeren za uspešno delo. Hiteti je bilo treba tudi zato, ker se prav v tem času zaključujejo proračunski predlogi, med katere je bilo treba spraviti vsaj hidrotehnični laboratorij in anatomsko predavalnico, če bi je še ne uspelo do

tedaj opremiti. V ospredju pa je bilo tudi še vedno delo za vseučiliško knjižnico, za katero so se prav v tem času oddajala dela. Zato je stala Akcija ves čas v stikih z bansko upravo in njenim teh. oddelkom. Na prošnjo A. A. si je izposloval g. ban pravico, da je lahko prenovljene oz. izpopolnjene načrte sam odobril in smo se tako izognili dolge poti v Belgrad. Licitacija, ki je bila razpisana za 3. avgust, pa je žal zaradi nesoglasja med slovenskimi stavbeniki samimi, le delno uspela in se je tako zavleklo delo najmanj za tri tedne. Tako se je pojavila torej ovira doma. Ponovna licitacija se je vršila v skrajšanem roku in 21. avgusta je izlicitiralo gradbeno podjetje M. Curk še zadnja dela, nakar je romala celotna licitacija takoj v Belgrad, kjer mora obiti do svoje odobritve še vrsto instanc, kar traja najmanj tri tedne. Ko se je mudila v prvih dneh septembra delegacija A. A. v Belgradu, je intervenirala tudi v gradbenem ministrstvu, naj se pospeši odobritev in je dobila zagotovilo, da je licitacija že v toliko odobrena, da se bo lahko pričelo z delom še to jesen. Banske uprava je namreč odločena, da se drži svojega prvotnega delovnega programa in da se začne delati takoj, čim pride rešitev iz Belgrada, da bo vzrastla tako stavba še pred zimo do prvega nadstropja. Prepričani smo, da bodo merodajni faktorji vse storili, da se bo to tudi izvršilo in se tako že vendar enkrat izpolnila želja vsega slovenskega naroda. (Dalje.)